

עוד נדבר

אג' ו"ס

כאשר התייסר הרב כל כך עד שאי-אפשר היה להיכנס אליו, סיפר ר' שמעון דויטש שהרב אמר: "עוד נדבר".

וכך, כאשר חלפה כמעט שנה מהסתלקותו, הרי מלבד מה שהוא מופיע לעיתים נדירות גם בחלום, אני מוצא את הרב מופיע במין הבזקים קצרים, עם אמירות כמו קוצקאיות, שמבליחות פתאום אל תוך המחשבה; הנה לפני איזה ספר מרתק בפנימיות התורה, ופתאום אני שומע את הרב אומר כמו מאחורי אוזני: "אסור להיות פרעסר גם ברוחניות", ואני נרתע, ושוב הרב מדבר. שומע על הוצאת ספר חדש של הרב ויודע – שוב הרב מדבר. אף על פי שזהו אחד מסוגי הדיבור של הרב, אני יודע שרק כאשר אני נמצא בין תלמידיו אני שומע את קולו שוב.

חסד עשה עמי הרב בין שאר החסדים ששלח כמה מתלמידיו ל'בר-אילן', ובכל מפגש כזה הרב מדבר שוב.

בכולל בבר-אילן אתה מתפלא לגלות איזה "ייחוס" כאן להיות תלמיד שלו – אנשים מגלים עניין ברב הרבה יותר משחושבים ותמיד ירצו הסבר מדויק, מה היו תפיסותיו ומה היתה שיטתו ומדברים קצת, ואז תמיד עולה תחושה של חוסר מיצוי, ואת השיחה אני רוצה לגמור ב"עוד נדבר".

וכך, הרב זולג ושותת – ולעולם אין אתה מרגיש רווה, והדברים מזכירים לי את "הלב והמעייין" הידוע. השאלות שאין ביכולת בן אנוש לפתור, איך זה התהלכת בינינו תמיד המת-החי? איך זה עזבת אותנו לבסוף באמת, והמוות שמעולם לא הרפה ממך הפך לממשי?

האם באמת נהיה אמיצים כמו שביקשת, ציווית? האם המפגש איתך יתן לנו את אותו נס אמונה של שמע ישראל אחרון?

הרב, שכל תזוזה גרמה לו כאב, מיעט לזוז. לא רק הקמת הישיבה היא פלא, אלא אפילו המעבר לגבעת הדגן. בדרך כלל הרב היה קם רק אם כבר לא היתה לו אפשרות להישאר במקום הקודם. בשנים האחרונות דיבר הרב כמה פעמים על הר הבית ועל רצונו לעלות לשם, אבל לא מצא את הכוחות עד שכבר היה מאוחר מדי.

עם כל החשיבות שבעיסוק בכתביו, כמו אצל הרב – כך אצלנו, תלמידיו, תמיד קיימת הסכנה שהנטייה להתבונן פנימה תביא לשקיעה או קריסה. אחד הדברים הראשונים ששמעתי מהרב הוא שהחסידות עשויה להיות תורה מצוינת לבטלנים. את מה שהרב לא זכה לעשות יכולים אנחנו תלמידיו לעשות. כמו שכבר זכו כמה מתלמידיו, כך לא יהפוך השיח הפנימי של 'שיח' עקר, אלא יתחדש מן המקום שממנו הכל מתחדש.

בראש השנה כולנו נפגשים באומן: תלמידים מ'שיח', 'עתניאל', 'מקור חיים' ו'תקוע'. אבל כל כמה שהדברים מופלאים הרי שבסופו של חשבון, כמו שהיה אומר הרב, לחזור אל ההווי של אומן באמת – לא נוכל לנצח, הפנים צריכות להיות קדימה ולמעלה. אנחנו מכירים את תחושת ההתעלות של ישיבות ההסדר בעלייה בְּרַגְלִים ונראה שעליית הישיבה צריכה להיות בהעלאת עבודת ה' שבין הרגלים, והרגל הבא (פסח) הולך וקרב, כמו איוב מתוך הסערה, אפשר לראות את העתיד כמו שמופיע בספרים: עולם הבא – עולם שהולך ובא.

לעלות ולדעת שעוד נדבר.